

Dünya Maden haberleri

ARSIULUSAL

Petrol anlaşması

Amerika B. D. - iyle İngiltere arasında 8/8/1944 günü Washington'da dünya petrol zuhurlarının araştırılması, işletilmesi ve petrol il; türevlerinin uluslararası ticareti hakkında harpsonu için yeni bir anlaşma imzalanmıştır. Bu anlaşma esas olarak şu maddeleri ihtiva etmektedir.

1 — Bütün milletlerin selâmetini ve iktisadî menfaatini göz önünde bulundurarak uluslararası petrol ticaretinin artan talebe göre ahenkleştirilmesi ve tanzimi.

2 — Bütün dünya petrol ihtiyatlarının istismarını temin,

3 — Her iki memleketin teknik işletme tecrübe ve melekelerinden azami istifade edilerek müstahsil ve müstehliklerin taleplerine uygun tarzda hareket.

4 — Umumî emniyet ve barış lehinde Atlantik beyannamesi esaslarına göre kabili istihsal bütün petrol kaynaklarından istifade.

5 — Bu prensiplerin tahakkuku için müstahsil ve müstehlik memleketlerle adilâne bir petrol anlaşmasına varılması.

ALMANYA

Kömür ve demir darlığı

Hususî eşhas ve müesseselerce sarf olunan demir ve mamulleri miktarı 1944 sonuna doğru 30/6/1944 den evvelki miktarın % 75 ine indirilmiştir. Böylece 31/3/1944 tarihine nazaran demir ve çeliğin hususî ihtiyaçlar için ayrılan kısmında % 85 nispetinde bir azalış dikkate değer. Salzgitter demir cevheri yataklarından istihsal

olunan demir cevheri Hermann Göring tröstüne tahsis edilmiştir. İsveç ve Alzas - Loren'den yüksek tenörlü demir cevheri ithalâtının sekteye uğramış olmasından, tesis olunan stokların miktarı ancak birkaç aylık ihtiyacı karşılamaya kâfi gelmiştir.

Maden direklerini temin işinde nakliyat güçlükleri yüzünden bazı zorluklarla karşılaşmaya başlanmıştır. İsveç, Romanya ve Finlandiya'dan direk ithalâtının in-kitaa uğraması karşısında Silezya ormanlarından geniş ölçüde istifade imkânları araştırılmış, fakat orman işlerinde çalışanlardan büyük bir kısmının silâh altına alınmış olduğundan maden direği ihtiyacı karşılanamamıştır. Bu yüzden hususî eşhas ve müesseselere verilen kömür miktarı 1944/45 kışında yeni bir tahdide tabi tutulmuştur.

AMERİKA B. D. - i

1944 yılında madencilik

Dahiliye müsteşarı Mr. H. Ickes'in 1945 bidayetindeki bir demecine göre Amerika B. D. - nin 1944 yılı yeraltı servetleri istih-sali rekor bir yüksekliğe çıkarak kıymet itibariyle 8.543 milyon doları bulmuş ve 1918 yılına nazaran % 54 nispetinde üstünlük göstermiştir. Bununla beraber metal cevherleri ve metal istih-sali değer bakımından 1943 yılına nazaran azalarak 2493 milyon dolardan 2377 milyon dolara inmiştir.

Alüminyum istih-sali 1943 yılında 920.179 şort tondan 1944 yılında 777.700 şort tona, boksit istih-sali de 7.496.250 şort tondan 3.344.800 şort tona inmiştir. Magneziyum istih-sali 1943 yılı seviyesinde kalarak 170 bin şort tonu bulmuştur.

Ham demir ve çelik istihali 1943 yılma nazaran % 1,1 nisbetinde artmışsa da, demir cevheri istihali % 3 nispetinde azalarak 96,1 milyon tonu bulmuştur.

Yerli madenlerden molibden cevheri imraratı 1943 yılındaki miktarın ancak % 70 ini ve vanadium istihali % 60 mı bulmuştur. Krom cevheri istihali bir evvelki yıla nazaran % 30, tungsten konsantresi istihali de % 8 nispetinde azalmıştır. Buna mukabil titanyum istihsal vs istihlâki oldukça artmıştır. En az % 35 tenörlü manganez cevheri istihali 205.173 den 243.000 sort tona yükselmiştir.

Bakır istihsalindeki azalış %9, kurşunda % 4, çinkoda % 4 dür. İstihsal azalışının sebebi işçilerden bir kısmının askere alınmasıdır. Yerli cevherden 1944 yılı bakır istihali 990.000, kurşun istihali 385.000 ve çinko istihali de 568.000 sort tondur.

Cıva istihali % 27 nispetinde azalmışken antiumuan istihali 1943 yılma nazaran artmıştır. Gündelik volfram istihali 150 tondur. Arsenik, berilyum ve kadmiyum istihallerinin azalmasına karşılık tantalit ile kolumbit istihali yükselmiştir. 1943 yılına nazaran artış maden kömürü istihsalinde 36 milyon ve petrol istihsalinde 25,2 milyon sort tondur.

En derin sondaj kuyusu

Texas'ta Stockton limanının 64 km. güney batısında 15.279 kadem veya 4.654 metre derinliğinde dünyanın en derin bir petrol kuyusu açılmıştır. Kuyunun açılmasına 30/6/1942 günü girişilmiş ve 12/4/1944 tarihinde sona erdirilmiştir. Demek ki 4,6 kilometre derinliğindeki kuyunun sondajla geçilmesi için 21,5 ay çalışılmış ve ceman 477 makkap kullanılmıştır. Kuyunun 155 metreye kadar başlangıç kutru 50,8 sm. lik, 155 ilâ 591 metre derinliğe kadar olan kısmı 33,9 sm. lik ve 592 - 2103 metreye kadar olan kısmı ise 21,9 sm. lik borularla döşenmiştir.

Şimdiye kadar açılmış bulunan en de-

rin kuyu 8000 kadem veya 2450 metre olduğuna bakılırsa, Stocktondaki sondaj kuyusu derinlik bakımından yeni bir rekor teşkil etmektedir.

FRANSA

Kömür ocaklarının devletleştirilmesi

Fransa hükümetinin bir kararıyla 1944 yılı sonunda memleketin kuzey ve Pas de Calais bölgelerindeki bütün kömür madenleri devletleştirilmiştir. Buna ait kanuna göre adı geçen havzalardaki kömür ocakları devletçe idare edilen «Houilleres Nationales du Nord et de Pas de Calais» kurumuna intikal etmiş ve ulaştırma işleri bakanı tarafından tayin olunan genel direktörler kurulu başkanınca sevk ve idare edilmeğe başlamıştır. Ticarî esaslara göre çalışacak olan bu müessese her yıl için ayrıca tespit olunan bir tahsisatla idare edilecektir. İdare kurulu 24 üyeden ibaret olup sekiz maden işçisi, beş kömür müstehliki, dokuz hükümet üyesi, iki de arazi sahibi tarafından intihap ve tayin olunacaktır. Bu kurul en ez ayda bir toplanacaktır. Bunlar arasından seçilen altı kişilik idare heyeti haftada bir ve daha sık toplanarak bütün cari işleri tanzim edecektir. Direktörler meclisiyle idare heyeti arasındaki fikir ayrılığı ulaştırma işleri bakanınca çözülecektir.

Taşkömür âmillerine ödenecek tazminat bir yıl sonra karşılıklı anlaşmaya göre tespit edilecektir. Kuzey ve Pas de Calais milli kömür madenleri kurumuna mütedavil sermaye olarak 2 milyar frank tahsis edilmiştir. Yeni kurumun hedefi Fransa yakıt ihtiyacını karşılamak ve kamu menfaatini ön safha tutmaktadır.

HİNDİSTAN

1944 de maden arama

1944 yılında jeolojik ekipler tarafından yapılan aramalar neticesinde Pencap ilinin

kuzey - batısında petrol kaynakları meydana çıkarılmıştır. Attok petrol kumpanyasının raporlarına bakılırsa bu kaynakların zengin ve işletmeye elverişli olduğu anlaşılmaktadır.

İNGİLTERE

Madencilik gelişmesi

1944 kasımında yayınlanan beyaz kataba göre İngiltere'nin maden endüstrisi İkinci Dünya Harbi yıllarında önemli bir kalkınma kaydetmiştir. Ham çelik istihsalı 13,2 milyon tondan 18,5 milyon tona, ham demir istihsalı 12,4 milyon tondan 19,6 milyon tona yükselmiştir.

Memleketin alüminyum istihsalı son 5 yıl içinde 18.000 tondan 56.000 tona çıkmış ve magnezyum istihsalı 1938 yılına nazaran 11 misli artmıştır.

JAPONYA

Maden stokları

Petroleum Times dergisinin 25/11/1944 sayısına göre Japonya'nın stratejik bakımdan mühim maden stokları 1,5 ilâ 8 yıllık ihtiyacını karşılamaya kâfidir. Bunlardan 8 yıllık ihtiyacı karşılayacak miktarda kalya, 2 yıllık civa ve manganez, 1,5 yıllık petrol ve türevleri ile alüminyum ve bakır, 1 senelik kromitle molibden ve 6 aylık ihtiyaca kâfi gelecek magnezyum mevcuttur.

KANADA

Yeni kromit madenleri

29/5/1943 günü Quebec ilinde Black Lake madenleri işletilmeye açılmıştır. Devlet sermayesiyle Harp Metal Korporasyonu nezaretinde işletilen bu madenden halihazırda günde 600 ton krom cevheri istihsal edilmektedir. Civardaki diğer kromit madenlerinin ham cevheri de Black Lake işletmesi fabrikasında konsantre edilmektedir.

Quebec'in doğusundaki diğer bir kromit işletmesi Maadin ve Menabi Dairesi tarafından devralınmıştır.

Platin istihsalı

Kanada'nın platin istihsalı ikinci dünya harbi yıllarında azalarak, 1942 yılında 285.288 den 1943 yılında 219.713 onza inmiştir. 1944 yılı istihsalı ise tekrar azalarak 155.750 onzu tutmuş ve 1941 yılı istihsalinin ancak yarısını bulmuştur.

LİBERYA

Yeraltı servetlerinden istifade

Liberya hükümeti Amerika B. D - ine müracaat ederek yeraltı servetlerinin istikşafı ve memleketin demir, altın ile sair zuhurların işletilmesi, yolların inşası ve başkent Monrovia limanının modern esaslara göre kurulması hakkında resmen ricada bulunmuştur. Bunun üzerine U. S. A. Yabancı İktisadiyat Dairesi tarafından Liberya'ya bir uzman heyeti gönderilmiş ve maden aramalarına girişilmiştir. Amerika D. D - i jeoloji dairesi tarafından yapılan araştırmalar sonucunda Liberya'nın dağlık arazisinde rezervi 300 milyon ton tahmin edilen yüksek tenörlü bir demir cevheri yatağı keşfedilmiştir.

MISIR

Petrol endüstrisi

1944 yılı petrol endüstrisi yeni bir kalkınma kaydetmiş ve memleketin 1943 de 8750000 verili bulan petrol istihsalı 1944 yılında 9,1 milyon varili, yani aşağı yukarı 1,3 milyon tonu bulmuştur.

Mısır'ın, jeolojik bakımından petrol bulunması muhtemel sahalarında araştırma yapılması hususunda İngiliz ve Amerikan petrol şirketleriyle yeni anlaşmalara varılmıştır.

POLONYA

Petrol endüstrisi

Aşağı Karpatlar'daki petrol bölgesinin kurtarılmasından sonra kısa bir zaman 25 tasfiyehane ve iki benzin fabrikası yeniden işletilmeye başlamış ve elektrik santralleri tamir edilerek petrol istihsalâtına girişilmiştir. Bununla beraber 1939 yılında 506.000 tonu bulan petrol istihsalı 1944 yılında yarı yarıya inmiş ve ancak 200 ilâ 250 bin tonu bulmuştur.

Doğu sınırları Kurzon hattı olarak tesbit edilen Polonya'nın Galiçya petrol sahasını elinde muhafaza edeceği ümit edilmektedir.

RODEZYA

Mika istihsal ve ihracatı

1938 - 1944 yılları arasında güney Rodezyanın mika istihsalı altı misline çıkarak ihracat maddeleri arasında önemli bir yer almıştır. Mika madenlerinde çalışan işçi sayısı 337 den 2050 - ye yükselmiştir. İngiltere mika ihtiyacının aşağı yukarı % 30 - 35 - i Güney Rodezya tarafından temin edilmektedir.

ROMANYA

Petrol endüstrisi

1936 yılından beri azalmaya yüz tutan memleketin ham petrol istihsalı harp ve bombardımanlar yüzünden 1944 yılında en aşağı seviyesini bulmuş ve aşağı yukarı 4 milyon ton raddelerine inmiştir. Bombardımanların petrol endüstrisine ika ettikleri zarar 25 milyar ley tahmin edilmektedir.

Acılan sondaj kuyularının mecmu derinliği 1943 yılında 341.460 dan 1944 yılında da takriben 150.000 metreye inmiştir.

SOVYET RUSYA

Yeni taşkömür yatakları

Kuzey Rusyanın Peçora bölgesinde

keşfolunan yeni taşkömür havzasının rezerv bakımından Donez havzasına çok yakın olduğu anlaşılmıştır. Peçorayı Lenin-grad ve yukarı Volgaya bağlayan Vortuka - Kotlas demiryolu hattı işletmeye açıldığından Peçora havzasından taşkömür sevkiyatı temin edilebilmiştir.

Tula'nın 25 mil kuzeyinde Lipkov antarasit yatağı keşfedilmiştir. 10 milyon ton dan fazla bir rezerve malik olduğu tahmin edilen Lipkov zuhurundaki antrasit damarları yer sathından ancak 135 kadem derinliktedir.

Pestamo nikel madenleri

Mütareke ve sulh şartlarına göre Finlandiya'nın Pestamo eyaleti Sovyet Rusya'ya terkedildiğinden Kanada sermayedarlarına mensup Mond Nikel ve Beynelmillel Nikel kumpanyaları ile Sovyet Rusya arasında malî bir anlaşmaya varılmıştır. Bu anlaşmaya göre Sovyet hükümeti nikel madenlerini Kanada hükümetinden tekml tesisatıyla 20 milyon dolar mukabili satın almıştır.

Madenlerin bedeli imza tarihinden itibaren altı sene zarfında müsavi taksitlerle ödenecektir. Tediye olarak altın kullanıldığı takdirde altının her onzu 35 dolardan hesabedilecektir.

SUUDİ ARABİSTAN

1944 de petrol istihsalı

1943 yılında 12,75 milyon varili bulan ham petrol istihsalı 1944 yılında % 33,3 nisbetinde artarak 17 milyon varile yani aşağı yukarı 2,42 milyon tona çıkmıştır.

Benzin istihsalini artırmak maksadıyla Suudi Arabistan'da büyük bir tasfiyehane nin kurulmasına girişilmiştir. Bahreyn ve Hayfa tasfiyehanelerinin tevsii 1944 yılında sona erdirilmiştir.